

นิทานรณรงค์ เพื่อลดความรุนแรงในโรงเรียน และลดความรุนแรงทางเพศ

และคู่มือเครือข่ายครูเพื่อใช้สื่อลดความรุนแรงในโรงเรียน

๓ เด็กชายหลวมดำ

าและดวงเพื่อน

นิทานรณรงค์ เพื่อลดความรุนแรงในโรงเรียน และลดความรุนแรงทางเพศ
และคู่มือเครือข่ายครูเพื่อใช้สื่อลดความรุนแรงในโรงเรียน

โครงการ ผลิตสื่อหนังสือประกอบภาพและพัฒนาเครือข่ายครูผู้ใช้สื่อเพื่อ
ป้องกันการกระทำความรุนแรงทางเพศ ในเด็กประถม

เรื่อง โดย

นักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพาน

นักเรียนโรงเรียนบ้านสันทราย

นักเรียนโรงเรียนบ้านป่าเหมือด

อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

กระบวนการลดความรุนแรงในโรงเรียน โดย ประสานงานจัดพิมพ์ โดย

อาภา หน่อตา

นัน ภูโพธิ์เทศ

ธนวัฒน์ ผดน้อย

โครงการสตรีนานาชาติพันธุ์

ภาพประกอบ โดย

นวลแพร กิตติศาสตร์นันท์
freepik.com

ออกแบบรูปเล่ม โดย

สรลลิต วัฒนาศิริเสริกุล

ประสานงานจัดพิมพ์ โดย

อนุสรณ์ แสงศรี

สนับสนุนกิจกรรมและจัดพิมพ์โดย

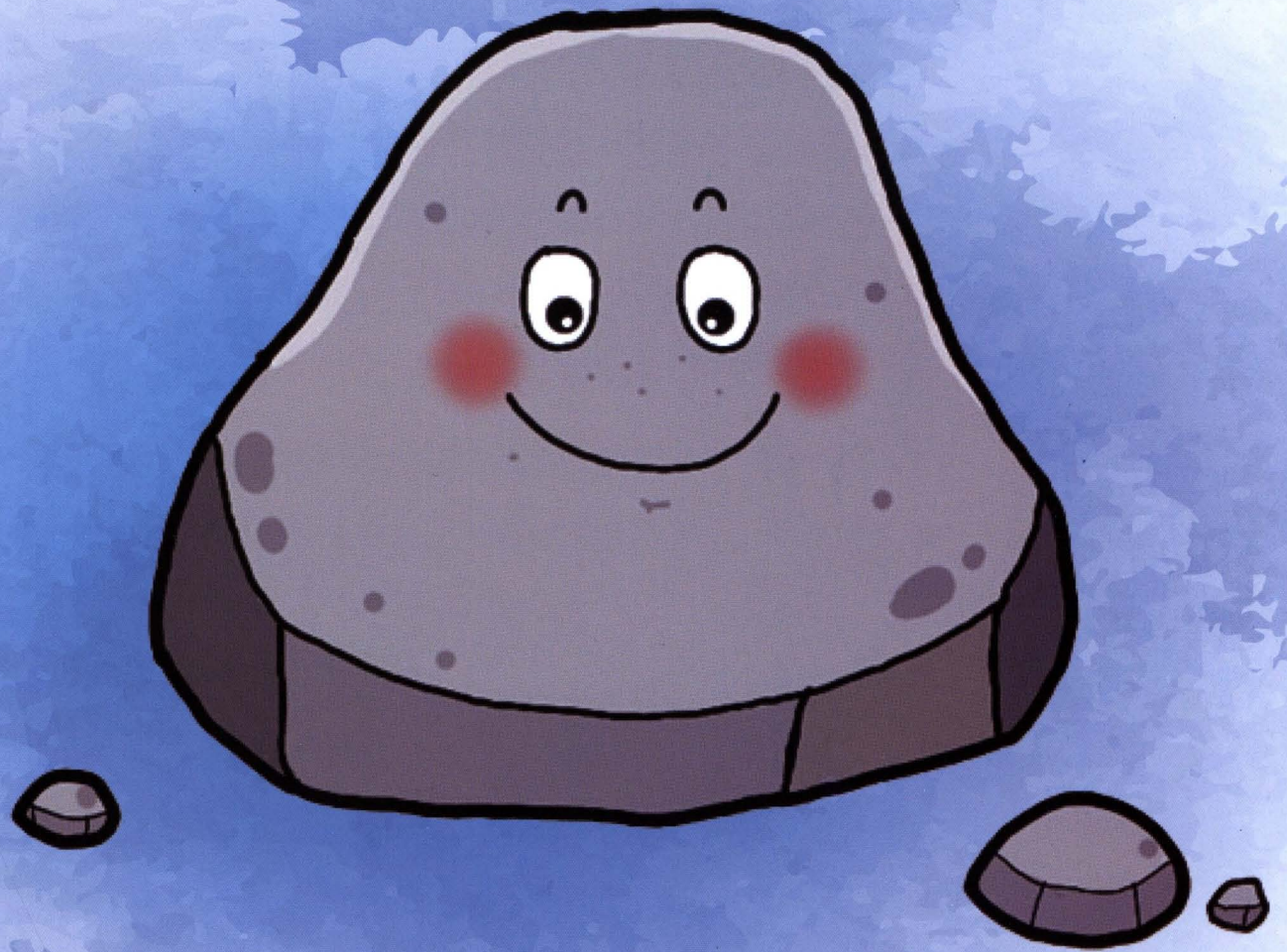
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.)

กระบวนการผลิตสื่อนิทาน

โดย อนุสรณ์ ศรีคำขวัญ

พวกเรา มีคุณค่า

ฉันเป็นก้อนหินที่ แข็งแรง

ฉันเป็นใบไม้...

ใบของฉันให้ร่มเงากับทุกคน

ฉันเป็นดอกไม้...
ฉันสร้างความสวยงาม
ให้โลกใบนี้

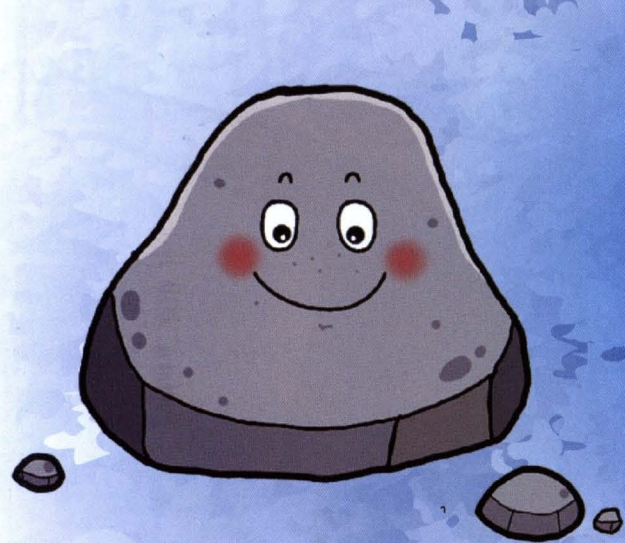

ฉันเป็นขวดน้ำ...

ตัวฉันสามารถใส่น้ำให้เธอดื่มได้นะ

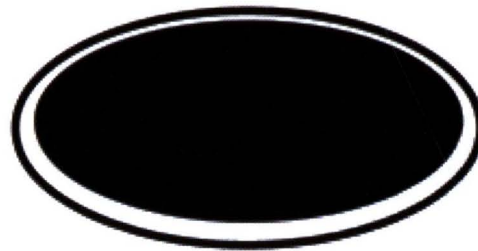
ถึงพวกเราจะเป็นสิ่งเล็ก ๆ ที่ไม่มีคนสนใจ
แต่พวกเราก็มีคนค่าในแบบของเรา
และพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นเสมอ

แล้วเธอล่ะ...?

เด็กชาย หลุมดำ

โดย นักเรียนโรงเรียนบ้านป่าเหมือด

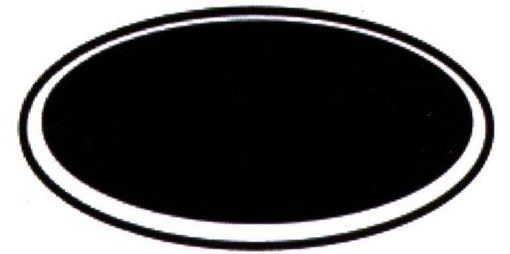
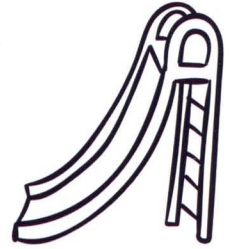
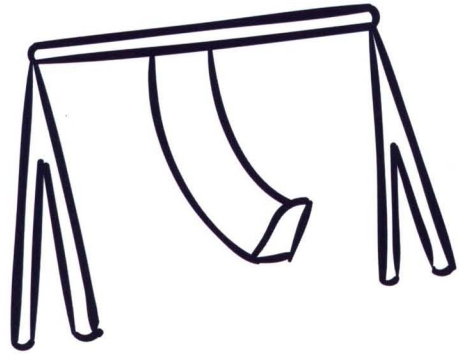
ฉันมี หลุมดำ ลอยอยู่เหนือหัว
มาตั้งแต่เกิด เมื่อฉันเกลียดใคร
ฉันจะผลักเขาเข้าหลุมดำ

ฉันเกลียดมาลี

เพราะมาลีหน้าตาไม่สวย ฉันจึงผลักมาลีเข้าหลุมดำ

ฉันเกลียดคนน้องชาย

เพราะเขาชอบแย่งของเล่น ฉันจึงผลักเขาเข้าหลุมดำ

ฉันเกลียดคุณ

เพราะคุณขี้บ่น ฉันจึงผลักคุณเข้าหลุมดำ

เพราะฉันแพ้ทุกคนลงหลุมดำ
วันนี้ฉันจึงต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวกับหลุมดำของฉัน

หนูแก้วแก้วซ่า

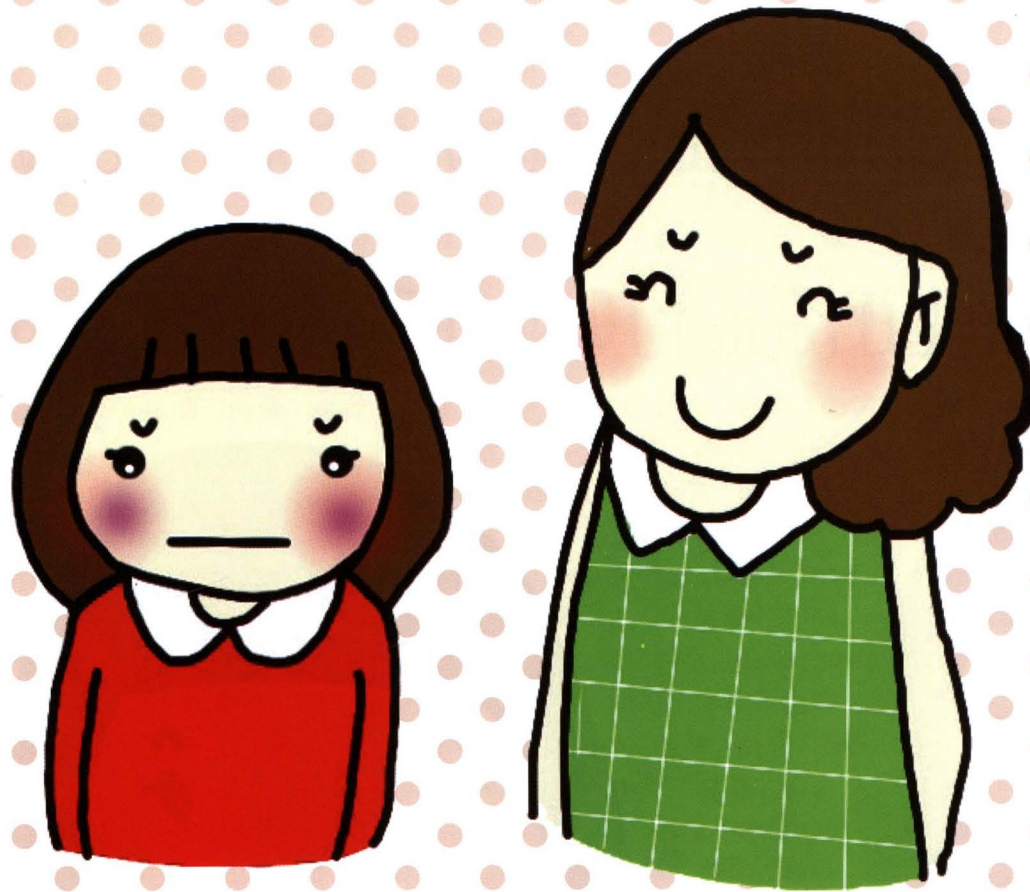
โดยนักเรียน โรงเรียนบ้านเวียงพาน

แก้วเป็นคนแก้วๆ ใคร ๆ ก็อยากจับแก้วของแก้ว

วันนี้แค้นถูกคุณพ่อ คุณป้า
และสมชายจับแค้น จนแค้นบวมซ้ำ

แม่บอกว่า...

"ถ้าแกัวไม่อยากแ้ก้มซ้ำ แก้วต้องบอกให้คนอื่น
เข้าใจว่าแก้วรู้สึกเจ็บ และไม่ชอบที่มีคนมาจับแ้ก้มจนซ้ำ"

คุณพ่อคะ แก้วเจ็บแถมค่ะ อย่าจับแถมแก้วเลยนะ

คุณป้าคะ แก้วรู้สึกเจ็บเวลามีคนมาจับแถมแรง ๆ คุณป้าอย่าจับแถมแก้วเลยนะ

สมชาย เราารู้สึกไม่ดีเวลาที่เธอมาจับแถม เรามาเล่นกันดี ๆ เถอะนะ

ร่างกายของเราเป็นของเรา ถ้าเธอรู้สึกไม่ดีเวลาที่ใครมาสัมผัส
ให้บอกความรู้สึกออกไปด้วยคำพูดเพราะๆ หากเขายังไม่หยุด
เธอต้องรีบบอกผู้ใหญ่รอบตัวให้เขาช่วยเหลือ

คู่มือ กิจกรรมประกอบการนิทาน

สำหรับครู นักกิจกรรม

ความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นกับเด็กส่วนหนึ่งเริ่มและเกิดขึ้นที่โรงเรียน เด็กส่วนใหญ่มีความรู้สึกถึงความรุนแรงเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่นการเปิดกระโปรง การดึงสายซูดขึ้นใน การพูดแซวด้วยถ้อยคำสองแง่สองง่าม เป็นเรื่องธรรมดา ทั้งที่ความรุนแรงเหล่านี้สามารถพัฒนาเป็นความรุนแรงทางเพศต่อไป เด็กจึงควรมีทักษะในการป้องกันตนเองจากความรุนแรง ที่อาจจะเกิดขึ้นจากเพื่อนร่วมชั้น รวมถึงบุคคลอื่นในโรงเรียน และควรให้เกียรติกับเพื่อน และบุคคลอื่น ยอมรับความแตกต่างและเห็นค่าของความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียม ด้วยการไม่แกล้งเพื่อนและผู้อื่น

โครงการสตรีนานาชาติพันธุ์ จึงได้จัดทำโครงการ ผลิตสื่อเพื่อป้องกันการกระทำ ความรุนแรง ในเด็กประถม ขึ้น เพื่อให้เด็กประถมในอำเภอแม่สายมีทักษะและทัศนคติตามที่กล่าวมาในข้างต้น และสามารถสื่อสารความรู้ผ่านประสบการณ์ของตนเองในรูปแบบนิทาน เพื่อแบ่งปันทักษะแก่เพื่อนๆ และสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอน เพื่อลดความรุนแรงในโรงเรียนได้ในอนาคต

กิจกรรม

- 1 อบรมเชิงปฏิบัติการป้องกันความรุนแรงทางเพศและลดความรุนแรงในโรงเรียนสำหรับเครือข่ายครูและภาครัฐ
- 2 อบรมเชิงปฏิบัติการป้องกันความรุนแรงทางเพศและลดความรุนแรงในโรงเรียน สำหรับเด็กประถม
- 3 อบรมเชิงปฏิบัติการผลิตสื่อนิทานสำหรับเด็กประถม
- 4 ผลิตและจัดพิมพ์นิทานเพื่อป้องกันความรุนแรงทางเพศ และลดความรุนแรงในโรงเรียน

กิจกรรมประกอบนิทานเรื่อง พวกเรามีคุณค่า

"ถึงแม้เราทุกคนจะเกิดมา มีรูปร่างหน้าตา เชื้อชาติ สีผิว แตกต่างกัน แต่มนุษย์ทุกคนล้วนมีคุณค่า และมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่เท่าเทียม เราทุกคนมีสิทธิ์ตามหลักสิทธิมนุษยชน เราสามารถใช้สิทธิเสรีภาพของเราโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น และสามารถใช้นิยามคุณค่าในตัวเอง สร้างประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่นได้"

เป้าหมาย: มุ่งให้เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม ตระหนักคุณค่าของตนเอง และผู้อื่น เห็นถึงความเท่าเทียมในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และไม่นำเอาความแตกต่าง ในความเป็นมนุษย์มาเป็นเหตุในการล้อเลียน กลั่นแกล้งกัน

อุปกรณ์: 1. สิ่งของใช้แล้วต่าง ๆ เช่น ขวดน้ำ ปากกา กิ่งไม้ เศษกระดาษ ตามแต่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะเลือก

เวลา: 60 นาที

- วิธีการ:
1. ครูชวนนักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรม หาสิ่งของเหลือใช้ ที่แทนคุณค่าในตัว of นักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ตัวอย่างเช่น คนที่คิดว่าตนเอง แข็งแรงอาจจะเลือกก้อนหิน ทั้งนี้การยกตัวอย่างต้องไม่กระทบความคิดของนักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจนเกินไป เพื่อให้ นักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้ใช้จินตนาการอย่างเต็มที่
 2. แบ่งกลุ่มนักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ผลิตกันอภิปรายในกลุ่มว่าสิ่งของที่เลือกมา แทนคุณค่าในตัวเองอย่างไรและมีประโยชน์อะไร จากนั้นนักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งปันเรื่องของตน หรือนักเรียนที่ต้องการแบ่งปันความประทับใจจากเรื่องเล่าของเพื่อนในกลุ่มใหญ่ ในกรณีที่มีนักเรียน/หรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมน้อย(5-10 คน)อาจจะชวนนักเรียนรวมกลุ่มเป็นวงใหญ่แล้วอภิปรายร่วมกันหากเด็กไม่ต้องการเล่าหรืออภิปรายเรื่องของตน ไม่ควรบังคับเด็ก แต่ชวนให้เด็กวาดรูปหรือเขียนเล่าเรื่องของตนเองแทน
 3. ครูชวนนักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรม นำสิ่งของในกลุ่มมารวมกันเพื่อให้เกิดเป็นสิ่งของ, สิ่งก่อสร้าง หรืออื่น ๆ ที่สามารถสร้างประโยชน์กับนักเรียน ในโรงเรียน และให้แต่ละกลุ่ม นำเสนอแนวคิดของสิ่งของ, สิ่งก่อสร้าง หรืออื่น ๆ ต่อเพื่อน ๆ
 5. ครูเล่นนิทานเรื่อง "เรามีคุณค่า" ให้นักเรียนฟัง และร่วมกันสรุปกิจกรรมว่า **เราทุกคนล้วนแตกต่างเหมือนสิ่งของที่หยิบมา แต่เราทุกคนก็มีคุณค่า** ซึ่งอาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันก็ได้ **สิ่งสำคัญคือเราจะใช้คุณค่าในตัวเองให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร** เช่น ขวดน้ำที่รูปร่างต่างกัน แต่ก็สามารถใส่น้ำให้เราดื่มได้ไม่ต่างกัน หรือ ถึงแม้ก้อนหินและใบไม้ จะมีคุณค่าที่ต่างกัน แต่ก็สามารถนำมาารวมกันสร้างที่อยู่อาศัยได้

กิจกรรมประกอบนิทานเรื่อง เด็กชายหลุมดำ

สำหรับเด็ก ๆ การกลั่นแกล้ง ล้อเลียนเพื่อน ๆ อาจจะเป็นเรื่องสนุกที่ทำไปโดยไม่ตั้งใจ แต่เมื่อลองชวนเด็ก ๆ กลับมามองความรู้สึกของฝ่ายที่ถูกกระทำ พวกเขาพบว่า ไม่มีใครชอบที่โดนกลั่นแกล้งหรือล้อเลียน

เป้าหมาย: มุ่งให้นักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ตระหนักถึงความรู้สึกและผลกระทบในการกลั่นแกล้งหรือล้อ เพื่อนหรือผู้อื่น ไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม และลด ละเลิก การกระทำดังกล่าว

อุปกรณ์: 1. กระดาษ A4 และปากกา สำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคน
2. กระดาษฟลิปชาร์ตหรือกระดานบันทึกความคิดเห็น "ใจเขา ใจเรา"

เวลา: 40 นาที

- วิธีการ: 1. ครูชวนนักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จับคู่กับเพื่อนสนิท แล้วชวนให้นักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรม นึกย้อนถึงการกระทำในอดีต อันเป็นการกลั่นแกล้ง ล้อเลียนคู่ของตน จากนั้นให้นักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรม บันทึกการกระทำหรือคำพูดเหล่านั้นลงในกระดาษ โดยต้องไม่ให้คู่ของตนเห็น
2. ครูให้นักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนบันทึกการกระทำหรือคำพูดกับคู่ของตน แล้วชวนนักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งปันความรู้สึกเมื่อตนเองได้เขียนข้อความกลั่นแกล้งล้อเลียนเพื่อน เทียบกับตอนที่ได้อ่านข้อความที่เพื่อนกลั่นแกล้งล้อเลียนตน
3. ครูเขียนคำว่า "ใจเขา ใจเรา" ลงบนกระดานหรือกระดาษฟลิปชาร์ตหน้าห้องชวนนักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความรู้สึกต่อวลีดังกล่าว โดยสรุปว่าเราต่างไม่พอใจไม่ชอบใจ ที่เพื่อนกลั่นแกล้งล้อเลียน หากเราไม่ต้องการถูกกระทำเช่นนี้ เราทุกคนต้องเริ่มจากตัวเรา โดยไม่เป็นฝ่ายกลั่นแกล้งล้อเลียน ใช้ถ้อยคำรุนแรงกับเพื่อนก่อน หากทุกคนทำได้ ความรุนแรงทั้งทางการกระทำและคำพูดก็จะหมดไปจากโรงเรียน/ชุมชนของเรา
4. ครูอ่านนิทานเรื่อง "เด็กชายหลุมดำ" ให้นักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรมฟังและชวนให้นักเรียน/ผู้เข้าร่วมคิดร่วมกันว่าหากเราไม่หยุดกลั่นแกล้งล้อเลียนเพื่อน เราจะต้องพบเจอสถานการณ์เดียวกับเด็กชายหลุมดำหรือไม่ และเราจะช่วยเด็กชายหลุมดำ แก้ไขสถานการณ์อย่างไร
5. ครูชวนนักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทุกคน ชูกระดาษที่บันทึกคำกลั่นแกล้งล้อเลียนขึ้นเหนือศีรษะ จากนั้นให้สัญญาณ โดยการนับ 1-3 และให้ทุกคนฉีกกระดาษดังกล่าว พร้อมกัน เพื่อเป็นการสัญญาว่า เราจะลด ละเลิก การกลั่นแกล้งล้อเลียนเพื่อนไปพร้อม ๆ กัน

กิจกรรมประกอบการนิทานเรื่อง หนูแก้วแก้วซ่า

"เมื่อเด็กๆ ถูกกลั่นแกล้ง ล่วงละเมิด จากเพื่อนหรือผู้ใหญ่รอบตัว เด็กควรมีทักษะในการ เจรจาแบบสันติวิธี เพื่อสื่อสารความรู้สึกและเชิญชวนให้ผู้ที่กระทำความรุนแรงหรือล่วงละเมิด ปฏิบัติกับเราอย่างที่เราต้องการ ซึ่งจะเป็นการหยุดสถานการณ์นั้นอย่างนุ่มนวล และไม่กระตุ้นโทษของผู้กระทำ เพื่อให้ตัวเด็กเองเกิดความปลอดภัยต่อตัวเด็กเอง"

เป้าหมาย: มุ่งให้นักเรียน/ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกิจกรรม มีทักษะ ในการเจรจาแบบสันติวิธี เพื่อสื่อสารอารมณ์ ความรู้สึก เพื่อออกจากสถานการณ์ ความรุนแรงหรือการถูกล่วงละเมิด อย่างนุ่มนวลและปลอดภัยต่อตัวนักเรียนและผู้เข้าร่วมกิจกรรมเอง

อุปกรณ์: 1. กระดาษฟลิปชาร์ตหรือกระดานสำหรับบันทึกความรู้สึกและแสดงตัวอย่างประโยคเจรจาแบบสันติวิธี (NVC)

เวลา: 60 นาที

วิธีการ: 1. ครูชวนนักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จับคู่กับเพื่อน แล้วสมมุติสถานการณ์ความรุนแรง หรือการล่วงละเมิด ที่เคยประสบ โดยให้ฝ่ายหนึ่งแสดงเป็นผู้ถูกระทำ และฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ถูกระทำ จากนั้นจึงแสดงบทบาทสมมุติอีกครั้งโดยสลับบทบาทกัน

2. ครูให้นักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งปันความรู้สึกออกมาเพียงหนึ่งคำ เช่น กลัว, ไม่ชอบ, เจ็บ, รังเกียจ, เสียใจ ฯลฯ โดยครูบันทึกลงในกระดาษฟลิปชาร์ต "คลังความรู้สึก" ครูสรุปว่าเราต่างล้วนรู้สึกไม่ดีเมื่อตกเป็นผู้ถูกระทำความรุนแรงหรือล่วงละเมิด การพูดความรู้สึกออกมาอย่างนุ่มนวล และชวนให้ผู้กระทำปฏิบัติกับเราให้ดีขึ้น เป็นทางออกหนึ่งจากสถานการณ์ดังกล่าว โดยนักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรม สามารถนำการเจรจาแบบสันติวิธี มาใช้ได้ โดยมีโครงสร้างประโยคดังนี้ **ฉันรู้สึก.....(ความรู้สึกไม่ดี)..... + ที่เธอ.....(การกระทำที่ผู้อื่นละเมิดหรือกระทำความรุนแรงต่อเรา)..... + ฉันอยากให้/ฉันคิดว่าเรา.....(การกระทำที่เรารู้สึกดี ไม่รุนแรงหรือละเมิดต่อเรา).....** ตัวอย่างเช่น ฉันรู้สึกไม่พอใจ เวลาเธอแกล้งเรา เรามาเล่นด้วยกันดี ๆ กันดีกว่าไหม

3. ครูชวนนักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าคู่เดิม แล้ว ฝึกพูดประโยคเจรจาแบบสันติวิธี จากนั้นครูสรุปว่า **ร่างกายของเราเป็นของเรา หากเราถูกจับต้อง ละเมิด กลั่นแกล้ง เราต้องรีบสื่อสารความรู้สึกนั้นเพื่อหยุดการกระทำ แม้ผู้ที่กระทำจะเป็น เพื่อน , คนรัก , พ่อแม่, ครู หรือคุณหมอก็ตาม** หากเราเจรจาแล้วผู้กระทำยังไม่หยุด นักเรียน/ผู้เข้าร่วม ต้องรีบออกมาจากสถานที่นั้น แล้วแจ้งกับผู้ใหญ่ที่ไว้ใจได้ เพื่อหยุดสถานการณ์ดังกล่าวให้เร็วที่สุด

4. ครูเล่านิทานเรื่องหนูแก้วแก้วซ่าและชวนนักเรียน คิดว่าหนูแก้วจะสามารถพาตนเองออกจากสถานการณ์การล่วงละเมิด ได้หรือไม่ อย่างไร

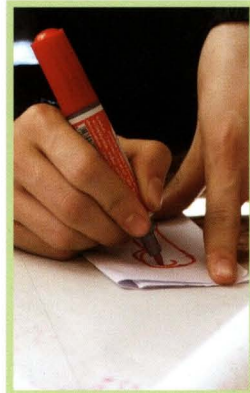

โครงการสตรีนานาชาติพันธุ์ (PEEW)

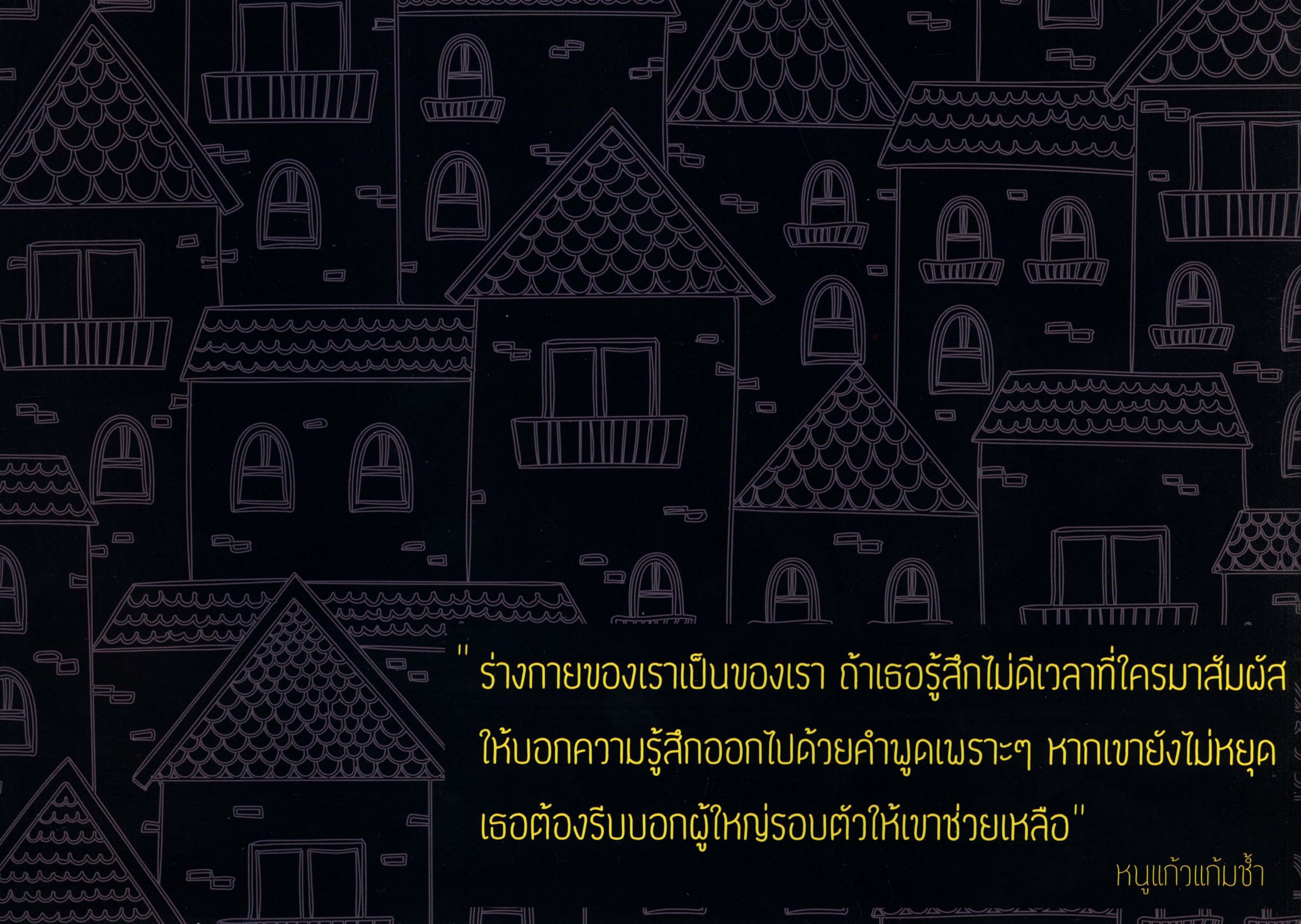
เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนซึ่งดำเนินกิจกรรม ด้านการสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ การป้องกันการท้องไม่พร้อม สิทธิและความเป็นธรรมทางเพศ รวมกลุ่มอาชีพ และจัดหาตลาดในรูปแบบธุรกิจเพื่อสังคม รวมถึงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือผู้หญิงวัยรุ่น เด็ก ฝืน้องชาติพันธุ์ ผู้มีปัญหาด้านสุขภาพ แรงงานข้ามชาติในจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน

ให้บริการ

- จัดอบรมกระบวนการสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศและอื่น ๆ
 - ให้คำปรึกษาเรื่องสุขภาวะทางเพศ และสิทธิสุขภาพ ฟรี !
 - บริการอุปกรณ์คุมกำเนิด และสื่อส่งเสริมสุขภาวะ ฟรี !
- สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทรศัพท 086-911-1975
www.facebook.com/hph.net

PEEW

"ร่างกายของเราเป็นของเรา ถ้าเธอรู้สึกไม่ดีเวลาที่ใครมาสัมผัส
ให้บอกความรู้สึกออกไปด้วยคำพูดเพราะๆ หากเขายังไม่หยุด
เธอต้องรีบบอกผู้ใหญ่รอบตัวให้เขาช่วยเหลือ"

หนูแก้วแก้วซ่า